

PRAWA DZIECKA
W POLSCE
I NA ŚWIECIE

KONFLIKTY NA
BLISKIM
WSCHODZIE

WOŁONTARIAT
JAKO SPOSÓB
NA ŻYCIE

HOMOFOBIA

UBÓSTWO

RÓWNOUPRAWNIENIE
Kobiet I MĘŻCZYZN

MNIEJSZOŚCI
NARODOWE

PAŃSTWA
WIĘZIENIA

SZKOŁA FILMOWA
PRAWA CZŁOWIEKA

SPIS TREŚCI

SZKOŁA FILMOWA PRAWA CZŁOWIEKA

O autorkach	2
O projekcie	3
Konflikty na Bliskim Wschodzie	4
Równouprawnienie	6
Państwa więzienia	7
Homofobia	8
Mniejszości Narodowe	10
Prawa dzieci w Polsce i na świecie	12
Ubóstwo	16
Wolontariat, jako sposób na życie	18
Konflikty zbrojne	20
FRSE	22

DG Edukacja i Kultura
Program „Młodzież w działaniu”

O AUTORKACH

KINGA BOCIAN

Absolwentka Uniwersytetu Śląskiego. Podczas 7 edycji Objazdowego Festiwalu Filmowego WATCH DOCS. Prawa Człowieka w Filmie włączyła się w promowanie praw człowieka. Po zakończeniu festiwalu podjęła się udziału w projekcie Poznaję, szanuję, toleruję - Szkoła Filmowa Prawa Człowieka. Prócz prawami człowieka interesuje się psychologią, filmem i literaturą piękną.

KATARZYNA CICHOS

Absolwentka Prawa, doktorantka na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego. Od wielu lat współpracuje ze Stowarzyszeniem Wzajemnej Pomocy Bona Fides. Zajmuje się prawem międzynarodowym a zwłaszcza prawami człowieka oraz pomocą rozwojową.

AGATA HOFELMAJER - ROŚ

Absolwentka kulturoznawstwa na Uniwersytecie Jagiellońskim, od 2008 roku współpracuje ze Stowarzyszeniem Wzajemnej Pomocy Bona Fides w Katowicach, koordynatorka Objazdowego Festiwalu Filmowego WATCH DOCS. Prawa Człowieka w Filmie, koordynatorka projektów EVS, osoba wspierająca projekt Poznaję, Szanuję, Toleruję - Szkoła Filmowa Prawa Człowieka.

MAŁGORZATA SKORUPSKA

Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego, a obecnie aplikantka ogólna w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury w Krakowie. Interesuje ją tematyka praw człowieka, w tym równouprawnienia i mniejszości narodowych.

AGNIESZKA SŁOMIAN

Agnieszka Słomian - z wykształcenia kulturoznawca i filolog, doktorantka na Uniwersytecie Jagiellońskim, prezes stowarzyszenia Instytut Wschodnich Inicjatyw, od wielu lat związana z sektorem organizacji pozarządowych. Prowadzi badania teoretyczne i praktyczne dotyczące państw Azji Centralnej, interesuje się językami obcymi, fotografią, podróżami i kulturą państw WNP.

SZKOŁA FILMOWA PRAWA CZŁOWIEKA

POZNAJĘ, SZANUJĘ, TOLERUJĘ - SZKOŁA FILMOWA PRAWA CZŁOWIEKA

Czego dotyczy publikacja

Poniżej przedstawiamy opis programu oraz warsztatów Poznaję, Szanuję, Toleruję - Szkoła Filmowa Prawa Człowieka. Projekt realizowany był w ramach programu Młodzież w Działaniu.

O projekcie

Projekt Poznaję, szanuję, toleruję - Szkoła Filmowa Prawa Człowieka poświęcony był tematyce związanej z prawami człowieka. Składał się z 9 warsztatów, przeprowadzonych w siedzibie Stowarzyszenia Wzajemnej Pomocy Bona Fides w Katowicach. Prawa człowieka omawiane były przy wykorzystaniu filmów dokumentalnych i reportaży udostępnionych nam przez Helsińską Fundację Praw Człowieka, a pochodzące od twórców, którzy rok rocznie przysyłają je na Międzynarodowy Festiwal Filmowy WATCH DOCS. Prawa Człowieka w Filmie w Warszawie. Festiwal ten uzyskał renomę jednego z najważniejszych tego typu festiwali na świecie. Główną osią tematyczną filmów, a zarazem prowadzonych w ramach projektu warsztatów była sytuacja praw człowieka w różnych regionach świata.

Podczas warsztatów skupialiśmy się na omówieniu konkretnych problemów i wskazać na ich umiejscowienie geograficzne (Afryka, Ameryki, Europa, Azja), a także wraz z uczestnikami podjąć się analizy tych kwestii.

Skąd wziął się pomysł

Projekt przeprowadziła Grupa nieformalna WATCH DOCS składająca się z sześciu osób. Są to studenci i absolwenci katowickich uczelni wyższych: Uniwersytetu Śląskiego oraz Politechniki Śląskiej. Grupa zawiązała się podczas organizacji 7 edycji Objazdowego Festiwalu Filmowego WATCH DOCS. Prawa Człowieka w Filmie w Katowicach. Grupa po zakończeniu festiwalu nie przestała się spotykać i nadal chciała podejmować działania promujące prawa człowieka i tak właśnie powstał pomysł zorganizowania Poznaję, szanuję, toleruję - Szkoła Filmowa Prawa Człowieka.

O PROJEKCIE

OMAWIANE TEMATY

- KONFLIKT BLISKOWSCHODNI
- RÓWNOUPRAWNIENIE KOBIECI I MĘŻCZYZN
- WOLONTARIAT JAKO SPOSÓB NA ŻYCIE
- WOJNA
- HOMOFOBIA
- PAŃSTWA WIĘZIENIA
- UBÓSTWO
- MNIEJSZOŚCI NARODOWE
- ŁAMANIE PRAW DZIECKA

Blog projektu:

<http://prawaczlowiekatowice.blox.pl/html>

Profil na FB:

Szkoła Filmowa Prawa Człowieka-Poznaję, Szanuję, Toleruję

Pomocy przy realizacji projektu udzielali:

Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Bona Fides
ul. Warszawska 19, 40-009 Katowice
www.bonafides.pl
32 203 12 18

Helsińska Fundacja Praw Człowieka
ul. Zgoda 11, 00-018 Warszawa
22 828 10 08
www.hfhr.pl

Program Młodzież w Działaniu
ul. Mokotowska 43, 00-551 Warszawa
22 463 13 23
www.mlodziw.org.pl

KONFLIKTY NA BLISKIM WSCHODZIE

Drzewo cytrynowe

Reżyseria: Eran Riklis

Palestyńska wdowa Salma mieszka tuż przy granicy oddzielającej Zachodni Brzeg Jordanu od Izraela. Na co dzień zajmuje się pielęgnacją własnego zagajnika drzew cytrynowych. Pewnego dnia do domu naprzeciwko jej zagajnika wprowadza się izraelski minister obrony. W niedługim czasie izraelskie siły bezpieczeństwa oświadczają, że drzewa Salmy stanowią zagrożenie dla bezpieczeństwa dygnitarza i żądają ich wycięcia.

Konflikt izraelsko - palestyński

Warsztaty koncentrowały się na **KONFLIKCIE IZRAELSKO - PALESTYŃSKIM**. Przyczyny konfliktu sięgają korzeniami ruchu syjonistycznego, którego celem już od końca XIX wieku było stworzenie państwa żydowskiego. Wybuch II wojny światowej i związane z tym przesiedlenia Żydów zadecydowały o wydzieleniu dla nich obszaru na terytorium Palestyny.

ONZ postanowiło o podziale Palestyny na część arabską i żydowską. Dokonano tego w roku 1948. Kilka dni później miał miejsce wybuch wojny izraelsko - arabskiej, w wyniku której Izraelowi udało się zająć 2/3 obszaru Palestyny.

W roku 1964 zostaje utworzona Organizacja Wyzwolenia Palestyny która dąży do powstania wolnego państwa palestyńskiego. Na okupowanych terenach Palestyny dochodzi do licznych konfliktów zbrojnych w tym wojny sześciodniowej w 1967, wojny Jom Kippur w 1973 r., dwóch powstań skierowanych przeciwko władzom Izraela tzw. Intifad w latach 1987-1991 i 2000-2004.

Po śmierci prezydenta Jasira Arafata w 2004 r. i przejęciu władzy przez Mahmuda Abbasa wznowiono proces pokojowy z Izraelem. Obecnie Palestyna ubiega się o członkostwo w ONZ i uznanie swojej podmiotowości, na co nie zgadza się państwo Izrael.

Porozumienia z Oslo

W 1993 r. przedstawiciele Izraela zawarli w Oslo w Norwegii porozumienie z Organizacją Wyzwolenia Palestyny. Porozumienie podpisali przewodniczący Organizacji Wyzwolenia Palestyny Jaser Arafat (który złożył pisemne oświadczenie dotyczące odrzucenia terroru i uznania państwa Izraela) oraz premier Itzhak Rabin (który uznał Organizację Wyzwolenia Palestyny za legalnego przedstawiciela Palestyńczyków w pokojowych negocjacjach na Bliskim Wschodzie).

13 września 1993 r. Itzhak Rabin i Jaser Arafat podpisali w Waszyngtonie Deklarację Zasad wynegocjowaną w Oslo.

KONFLIKTY NA BLISKIM WSCHODZIE

W uroczystości uczestniczyli prezydent Stanów Zjednoczonych Bill Clinton i minister spraw zagranicznych Rosji Andriej Kozyrew. Przy tej okazji doszło do pierwszego historycznego spotkania premiera Rabina z przewodniczącym Wyzwolenia Palestyny Arafatem.

Jaser Arafat, Shimon Peres i Icchak Rabin za negocjacje prowadzące do porozumień z Oslo otrzymali w 1994 r. Pokojową Nagrodę Nobla.

Hamas

To radykalna islamska organizacja powstała w 1987 r., która działała w Strefie Gazy oraz na Zachodnim Brzegu Jordanu. Przez większość państw i organizacji zachodnich, w tym Unię Europejską i Stany Zjednoczone, uznana jest za organizację terrorystyczną. Za swój cel organizacja ta uważa zbudowanie państwa palestyńskiego w jego historycznym kształcie, co wiąże się z naruszeniem terytorium należącym do Izraela. Na przestrzeni ostatnich lat Hamas zajmowała się zarówno działaniami społecznymi, wspierającymi budowę szkół, czy szpitali jak również działaniami militarnymi, w tym przeprowadzaniem zamachów bombowych. W wyniku wyborów z 2006 r. uzyskał 76 miejsc w 132-osobowym parlamencie Autonomii Palestyńskiej.

Kluczowe postaci

JASER ARAFAT

(1996 - 2004) - polityk i przywódca palestyński.

Był jednym z założycieli i przewodniczącym Organizacji Wyzwolenia Palestyny, w latach 1996 do 2004 Prezydent Autonomii Palestyńskiej, laureat Nagrody Nobla w 1994.

MAHMUD ABBAS

(ur. 1935) palestyński przywódca i działacz niepodległościowy, od 2005 r. prezydent Autonomii Palestyńskiej

ICCHAK RABIN

(1922- 1995) - dwukrotny premier i polityk izraelski, laureat Nagrody Nobla w 1994.

SZYMON PERES

(ur. 1923), polityk izraelski, pełnił funkcję premiera, a od 2007 r. jest prezydentem państwa Izrael.

Warto przeczytać

Izrael już nie frunie

Paweł Smoleński, wydawnictwo Czarne, 2007

Ajatollah śmie wątpić

Homman Majd, wydawnictwo Karakter, 2010

Kluczowe słowa

KONFLIKT BLISKOWSCHODNI, HAMAS

RÓWNOUPRAWNIENIE Kobiet i MĘŻCZYZN

Czarownica na antenie

Reżyseria: Susanne Jaeger

W małej, zagubionej w dżungli miejscowości Yamileth Chavarria prowadzi rozgłośnię radiową dla kobiet i o kobietach, w której nagłaśnia wypadki przemocy, piętnuje winnych z imienia i nazwiska, informuje o prawach, które przysługują ofiarom.

Film Susanne Jaeger ukazuje mentalność kobiet, które powoli uświadamiają sobie swoją siłę, a także tych, które mimo cierpienia zgadzają się być poniewierane w imię rodziny i obowiązków. Pokazuje także punkt widzenia mężczyzn, ich ostrożne opinie o konieczności postrzegania kobiet jako równych sobie i niejednokrotnie zdumienie faktem, że mogą być karani za bicie żony, kiedy przecież „nie mieli innego wyjścia”.

Równouprawnienie kobiet i mężczyzn dotyczy przyznania takich samych praw zarówno kobietom, jak i mężczyznom. Prócz kwestii prawnych w problemie tym zawierają się wszystkie kwestie, utrudniające przedstawicielom danej płci (głównie kobietom), osiąganie sukcesów lub nierówne traktowanie. Pomimo rosnącej liczby pracujących kobiet oraz ich wysokiego wykształcenia, ich droga do sukcesu jest dłuższa oraz trudniejsza niż droga mężczyzn.

Zajmując równorzędne stanowiska z mężczyznami otrzymują często niższe wynagrodzenie - przy porównywalnych kwalifikacjach.

Trochę historii

Równouprawnienie kobiet i mężczyzn to jeden z priorytetów Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz Unii Europejskiej. W ramach ONZ duże znaczenie odegrały cztery światowe konferencje ONZ w sprawach kobiet. Miały one na celu ocenę sytuacji kobiet i sformułowanie strategii na rzecz ich awansu społecznego. Konferencje te miały miejsce w Meksyku (1975), Kopenhadze (1980), Nairobi (1985) oraz w Pekinie (1995). Dodatkowo w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych powstał całościowy plan zwiększenia udziału kobiet w życiu ekonomicznym i politycznym - Platforma Działania (Platform for Action), przyjęta przez 189 delegacji na Czwartej Światowej Konferencji w sprawach Kobiet w Pekinie. Równość płci oraz awans społeczny kobiet uznane zostało za jeden z Milenijnych Celów Rozwoju.

W ramach Parlamentu Europejskiego od 1984 roku działa Komisja Praw Kobiet, która zajmuje się między innymi: definiowaniem, promowaniem oraz ochroną praw kobiet w Unii Europejskiej, promowaniem praw kobiet w krajach trzecich, polityką równych szans, likwidacją wszelkich form dyskryminacji ze względu na płeć oraz polityką informacyjną dotyczącą kobiet.

Kluczowe słowa

RÓWNOUPRAWNIENIE, DYSKRYMINACJA, FEMINIZM

Opracowano na podstawie

<http://www.unic.un.org.pl/rownouprawnienie/>
<http://www.feminoteka.pl>
<http://www.europarl.europa.eu>
<http://www.hfhr.org.pl/festival2009>

Królestwo zdechłych myszy

Reżyseria: Viktor Daszuk

W swym najnowszym filmie Wiktor Daszuk pozostaje bezkompromisowym demaskatorem i oskarżycielem białoruskiej dyktatury.

„Królestwo martwych myszy” to niekończący się spektakl propagandowych ekscesów reżimu, który wspina się na wyżyny absurdu, usiłując stworzyć plebejską fantasmagorię potęgi. Sam Łukaszenka jawi się tu jako niebezpieczny psychopata, niczym współczesny Caligari wiodący kraj w przepaść przy pomocy socjotechnicznych sztuczek.

W swoim filmie, w przeważającej mierze wykorzystującym oficjalne materiały z białoruskiej telewizji, Daszuk równie dużo miejsca poświęca wszystkim tym, którzy dla pieniędzy, kariery czy świętego spokoju współtworzą dyktaturę.

Z gorzkim sarkazmem demaskuje kolejnych karierowiczów klaszczących na zawołanie, polityków publicznie śmiejących się z przerażających dowcipów satrapy, sprzedajnych „artystów”, których jedynym zadaniem jest legitymizacja istniejącego systemu.

PAŃSTWA WIĘZIENIA

Państwa więzienia to kraje, w których panuje ustrój totalitarny lub autorytarny (Kuba, Białoruś), jak również te, w których ograniczona jest wolność słowa (Rosja, Chiny). Współcześnie wiele państw zdecydowało się na zreformowanie gospodarki na wzór demokratyczny, pozostawiając ścisłą kontrolę jednej wiodącej partii i partii-satelitarnych nad krajem. W tych państwach wciąż nie ma wolności słowa, wyrażania poglądów, cenzurowany jest przekaz telewizyjny i Internet, a przedstawiciele opozycji nie mogą swobodnie krytykować władzy.

Tło historyczne

Pojęcie totalitaryzmu stworzył na początku lat 20. XX wieku Benito Mussolini dla określenia systemu państwowego, który wprowadzał, charakteryzując go: *Wszyscy w państwie, nikt poza nim, nikt przeciw niemu.*

Państwa totalitarne charakteryzuje:

- oficjalna ideologia,
- masowa partia pozostająca pod kontrolą oligarchii,
- monopol rządu na broń,
- rządowy monopol dysponowania środkami masowego przekazu oraz terrorystyczny system policyjny.

Kluczowe pojęcia

DYKTATURA, TOTALITARYZM, AUTORYTARYZM, WOLNOŚĆ SŁOWA, REŻIM, WIĘZNIOWIE POLITYCZNI

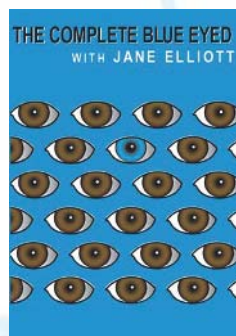
Warto przeczytać i zobaczyć

Michaił Chodorkowski. *Więzień ciszy*, Walerij Paniuszkin
Dwanaścioro niepokornych. Portrety nowych rosyjskich dysydentów, Walerij Paniuszkin
Mea Kuba, Guillermo Cabrera Infante
 211: Anna, reż. P.Serbandini, G.Massimetti, Włochy 2008

Organizacje

AMNESTY INTERNATIONAL, STOWARZYSZENIE CENTRUM EDUKACJI OBYWATELSKIEJ POLSKA- BIAŁORUŚ, INICJATYWA WOLNA BIAŁORUŚ

HOMOFOBIA

Niebieskoocy (Blue Eyed)

Reżyseria: Bertram Verhaag

Film oferuje widzom szansę obejrzenia zapisu warsztatu prowadzonego przez jedną z najsłynniejszych amerykańskich trenerek warsztatów różnościowych, Jane Elliott. Filmowy zapis ćwiczenia, które Jane Elliott po raz pierwszy przeprowadziła w 1968 roku były emitowany już przez wiele stacji telewizyjnych Stanach Zjednoczonych.

Elliott sama stwierdza że "Niebieskoocy to najlepszy ze wszystkich filmów jakie do tej pory zrobiono na temat moich warsztatów, podsumowuje on 28 lat mojej pracy w szkołach, na uniwersytetach i w korporacjach". Elliott uważa, że "osoba która wychowała się w amerykańskim społeczeństwie jest ukształtowana do bycia rasistą/tką. Żyjemy w różnych światach, jeden jest czarny, a drugi biały". Elliott uważa, że najlepszą metodą uczenia o rasizmie jest stworzenie sytuacji, w której biali doświadczą doświadczą na sobie dyskryminacji.

W *Niebieskoocy* obserwujemy grupę 40 osób. Są wśród nich nauczyciele/lki, policjanci/teki, pracownicy/ce administracji i pomocy społecznej. Osoby o różnym kolorze skóry, pochodzeniu, kobiety i mężczyźni. Elliott wdraża pseudonaukową teorię, która uzasadnia niższość osób o niebieskich oczach, stosuje wobec nich jawną dyskryminację i przeprowadza testy na inteligencję, które są stronnicze kulturowo. Widzimy, jak w ciągu zaledwie kilku godzin przebywania w atmosferze takiego reżimu, dorosłych ludzi opanowuje przygnębienie i roztargnienie, mają trudności z wykonaniem najprostszych poleceń. Podejście Jane Elliott jest szczególnie trafne dzisiaj. Pokazuje niezbitą, że nawet bez prawnej dyskryminacji, mowa nienawiści, obniżone oczekiwania i odrzucające traktowanie mogą mieć niszczycielski wpływ na osiągnięcia osób z grup mniejszościowych.

HOMOFOBIA

Homoseksualizm

Homoseksualizm to orientacja seksualna, która charakteryzuje się wyłącznym ukierunkowaniem zainteresowań i potrzeb seksualnych na osoby własnej płci.

Wśród orientacji seksualnych, które nie mogą być uznawane za zaburzone, Światowa Organizacja Zdrowia wyróżnia orientację:

- heteroseksualną,
- homoseksualną,
- biseksualną.

Homofobia

Homofobia według słownika języka polskiego to **silna niechęć do homoseksualistów oraz homoseksualizmu**.

C. M. Renzetti oraz D. J. Curran w książce *Kobiety mężczyźni i społeczeństwo* określają homofobię jako bezpodstawny lęk przed homoseksualizmem i wrogość wobec homoseksualistów.

Homofobia może być wyrażana w różny sposób. Znieważaniu, poniżaniu, atakom poddawane bywają zarówno osoby homoseksualne, jak również ich znajomi i rodzina.

Od 17 maja 1990 Światowa Organizacja Zdrowia wykreśliła homoseksualność z Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems).

Dla upamiętnienia tej daty 17 maja obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Przeciwko Homofobii.

Działania i akcje podejmowane w ten dzień, mają na celu pokazanie, że należy walczyć z czymś tak haniebnym, jak homofobia. Fakt wykreślenia homoseksualizmu z klasyfikacji chorób, miał wielkie znaczenie dla osób homoseksualnych, nie spowodował jednak zaprzestania dyskryminacji oraz występowania uprzedzeń wobec osób o tej orientacji seksualnej.

Kluczowe słowa

HOMOFOBIA, ORIENTACJA SEKSUALNA, LGBT

Opracowano na podstawie

Homoseksualizm. Perspektywa interdyscyplinarna, B. Kowalska, K. Slany, M. Śmietana (red.), Kraków 2005.
Kobiety mężczyźni i społeczeństwo, Renzetti, C. M., Curran, D. J., Warszawa 2008.
www.bezuprzedzen.org
www.sjp.pwn.pl

Warto przeczytać i zobaczyć

Homofobia po polsku (red.) Z. Spytniewski, B. Warkocki, Warszawa 2004
Obywatel Milk
reż Gus Van Sant, USA 2008

„Uczymy się być rasistami,
to znaczy że możemy
się również nauczyć
jak nimi nie być.
Rasizm nie jest genetyczny.
To wszystko kwestia władzy”

Jane Elliott

Kobiety Badachschanu

Reżyseria: Agnieszka Słomian, Jerzy Lubiński

Film reportażowy „Kobiety Badachschanu” powstał na bazie materiałów filmowych zgromadzonych w sierpniu 2010 roku w ramach projektu „Pamir: współczesna obyczajowość ludności zamieszkującej Górnobadachszański Okręg Autonomiczny w Tadżykistanie” realizowanego przez Instytut Wschodnich Inicjatyw z Krakowa (www.projektpamir.iwi.org.pl).

W filmie oprócz przepięknych górskich widoków zostały pokazane między innymi rozmowy z działaczkami organizacji pozarządowych w Tadżykistanie oraz filmowe portrety Pamirek.

Warsztaty

Uczestnicy warsztatu odbyli daleką podróż do Azji Centralnej, podczas której zapoznali się z zamieszkującymi Tadżykistan mniejszościami narodowymi. Dowiedzieli się także w jaki sposób postrzegają siebie Pamirczycy (mieszkańcy autonomicznego regionu Badachschan), którzy mają bardzo silną własną tożsamość i mówią różnymi dialektami pamirskimi, zdecydowanie różniącymi się od języka tadżyckiego.

Kluczowe pojęcia

MNIEJSZOŚCI NARODOWE I ETNICZNE W POLSCE

Polskie ustawowe określenie oddzielnych, mniejszych niż dominująca, grup społecznych zamieszkujących Rzeczpospolitą Polską.

Według ustawy z 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym* mniejszości te są wyodrębniane na podstawie łącznie sześciu kryteriów, w szczególności mniejszej niż pozostała ludność liczebności i zamieszkiwania obecnego terytorium RP przez przodków jej członków od co najmniej 100 lat.

Definicja ta podaje też jedno kryterium odróżniające mniejszość etniczną od narodowej - pierwsza oznacza grupę, która nie utożsamia się z innym narodem (współcześnie) zorganizowanym we własnym państwie.

Definicje mniejszości zawarte w tym akcie powodują, że nie wszyscy dyskryminowani ze względów etnicznych lub rasowych w Polsce objęci są rozporządzeniami broniącymi przed dyskryminacją*.

Mniejszości narodowe i etniczne stanowią w Polsce kilka procent ludności kraju. RP należy do tych państw europejskich, które mają ich najniższy odsetek*.

W 2011 Fundacja Wiedza Lokalna zainicjowała program Raport Mniejszości, który ma na celu stałe monitorowanie treści publikowanych przez internautów, przede wszystkim pod kątem agresji wobec mniejszości m.in. etnicznych. Według badania, najbardziej narażoną na nietolerancyjne wypowiedzi jest społeczność żydowska, a następnie rosyjska, niemiecka i romska*.

DYSKRYMINACJA

Często występująca forma wykluczenia społecznego, objawiająca się poprzez traktowanie danej osoby mniej przychylnie, niż innej w porównywalnej sytuacji ze względu na jakąś cechę (np. płeć, tożsamość seksualna, wiek, niepełnosprawność, religia lub przekonania czy pochodzenie etniczne lub rasowe).

MNIEJSZOŚCI NARODOWE

NACJONALIZM

Postawa społeczno-polityczna uznająca naród za najwyższe dobro w sferze polityki. Nacjonalizm uznaje sprawy własnego narodu za najważniejsze. Głosi solidarność wszystkich grup i klas społecznych danego narodu.

KSENOFOBIA

Niechęć, wrogość, lęk wobec obcych, przesadne wyrażanie niechęci wobec cudzoziemców.

Często źródłem ksenofobii jest bezkrytyczne podejście do stereotypów etnicznych. Ksenofobia może dotyczyć wszystkiego, co wiąże się z obcokrajowcami, osobami nieznanymi, innymi pod pewnymi względami.

TOLERANCJA

Termin stosowany w socjologii, badaniach nad kulturą i religią. W sensie najbardziej ogólnym oznacza on postawę wykluczającą dyskryminację ludzi, których sposób postępowania oraz przynależność do danej grupy społecznej może podlegać dezaprobowaniu przez innych pozostających w większości społeczeństwa. W okresie reformacji pojęcie to było stosowane w odniesieniu do mniejszości religijnych. Obecnie termin ten obejmuje również tolerancję różnych orientacji seksualnych oraz odmiennych światopoglądów.

Opracowano na podstawie

Dialog Międzykulturowy <http://dialog2008.pl/>
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
http://www.mswia.gov.pl/porta1/pl/61/Mniejszosci_narodowe_i_etniczne_w_Polsce.html

* Wikipedia www.wikipedia.org.pl

PRAWA DZIECI W POLSCE I NA ŚWIECIE

Heroina w Kabulu

Reżyseria: Jawed Taiman

W Afganistanie rośnie rzesza uzależnionych, których liczbę ocenia się na ponad milion. Taiman przez rok obserwował dwóch zmagających się z wyniszczającym nałogiem piętnastolatków. Żaden z nich nie ma właściwie szans na porzucenie heroiny, która dostępna jest praktycznie wszędzie. Obaj są stałymi bywalcami ruin radzieckiego ośrodka kultury, gdzie pośród zniszczonych socrealistycznych fresków spotykają się kabulscy narkomani. Rządowa pomoc dla uzależnionych ogranicza się do zamykania ich w miejscach odosobnienia. Rodzina też nie stanowi żadnego oparcia - rodzice często sami są wieloletnimi konsumentami opium i heroiny. Życie chłopców ogranicza się do nieustannego kombinowania, jak zdobyć pieniądze potrzebne na kolejny strzał, i chwil oszołomienia, pozwalających pomarzyć o innej rzeczywistości.

Prawa dziecka odnoszą się do praw przysługujących dzieciom, tak jak dorosłym przysługują prawa człowieka.

Najważniejsze dokumenty

- **Konwencja Praw Dziecka**, która została uchwalona jednogłośnie przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989 r., a ratyfikowana przez 192 państwa. W Polsce obowiązuje od 7 lipca 1991 roku.
- **Deklaracja Praw Dziecka**, która przyjęta została przez Ligę Narodów w 1924 r. (tzw. Deklaracja Genewska) oraz Deklaracja Praw Dziecka z roku 1959.

Oprócz Konwencji Praw Dziecka w Polsce aktami prawnymi chroniącymi prawa dziecka jest **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** oraz **Ustawa o Rzeczniku Praw Dziecka**. Prawa dziecka odnoszą się do relacji władza - jednostka, a państwo ma zapewnić dziecku możliwość korzystania z nich.

Prawa zawarte w Konwencji Praw Dziecka dotyczą:

- **praw osobistych** - przynależnych każdemu człowiekowi, których nie można nikogo pozbawić (m. in. prawo do prywatności, do życia bez przemocy),
- **praw socjalnych** - będącymi rezultatem porozumienia pomiędzy obywatelami a państwem (m. in. prawo do nauki, do ochrony zdrowia)
- **praw politycznych** - dających możliwość stowarzyszania się.

Opracowano na podstawie

UNICEF, <http://www.unicef.pl>
Rzecznik Praw Dziecka, <http://www.brpd.gov.pl>
Helsińska Fundacja Praw Człowieka <http://www.hfhr.pl>
Komitet Ochrony Praw Dziecka <http://www.kopd.pl>

PRAWA DZIECI W POLSCE I NA ŚWIECIE

Zgodnie z przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20. listopada 1989 (Dz. U. z 23 grudnia 1991; nr 120; poz. 526) Konwencją Praw Dziecka, dziecko to osoba poniżej osiemnastego roku życia - chociaż, w szczególnych przypadkach, może otrzymać pełnoletność wcześniej. W niniejszej Konwencji Państwa-Strony zobowiązały się do respektowania i gwarantowania przedstawionych praw wobec każdego dziecka, bez jakiegokolwiek dyskryminacji - niezależnie od rasy, koloru skóry, płci, języka, religii, poglądów politycznych, statusu majątkowego, niepełnosprawności, cenzusu urodzenia.

Artykuł 37

Państwa-Strony zapewniają, aby:

a) żadne dziecko nie podlegało torturowaniu bądź nieludzkiemu czy poniżającemu traktowaniu lub karaniu.

Ani kara śmierci, ani kara dożywotniego więzienia bez możliwości wcześniejszego zwolnienia nie może zostać orzeczona wobec osoby w wieku poniżej osiemnastu lat za popełnione przez nią przestępstwa.

Artykuł 28

2. Państwa-Strony będą podejmowały wszelkie właściwe środki zapewniające, aby dyscyplina szkolna była stosowana w sposób zgodny z ludzką godnością dziecka i z niniejszą konwencją.

W Kenii stosowane są dotkliwe kary cielesne, skutkujące stłuczeniami, zranieniami, złamaniami, wybitymi zębami oraz skrajnymi przypadkami śmierci uczniów – za spóźnianie się, rozmowy na lekcji, noszenie brudnego mundurka, nie przygotowanie się do lekcji. Pracownicy szkoły rutynowo stosują kary cielesne, aby zaprowadzić dyscyplinę w klasie i ukarać dzieci, tworząc w ten sposób swoiste „szkolne przedstawienie”. Władze szkoły nie interweniują, by chronić prawa dzieci i zapobiec atakom ze strony innych uczniów.

Artykuł 28

1. Państwa-Strony uznają prawo dziecka do nauki i w celu stopniowego realizowania tego prawa na zasadzie równych szans, w szczególności:

a) uczynią nauczanie podstawowe obowiązkowym i bezpłatnym dla wszystkich;

b) będą popierać rozwój różnorodnych form szkolnictwa średniego, zarówno ogólnokształcącego, jak i zawodowego, uczynią je dostępnymi dla każdego dziecka oraz podejmą odpowiednie kroki, takie jak wprowadzenie bezpłatnego nauczania oraz udzielanie w razie potrzeby pomocy finansowej;

e) podejmą kroki na rzecz zapewnienia regularnego uczęszczania do szkół oraz zmniejszenia wskaźnika porzucania nauki.

3. Państwa-Strony będą popierały i rozwijały międzynarodową współpracę w dziedzinie oświaty, w szczególności w celu przyczyniania się do zlikwidowania ignorancji i analfabetyzmu na świecie oraz ułatwienia dostępu do wiedzy naukowo-technicznej i nowoczesnych metod nauczania. W tym zakresie należy w szczególności uwzględnić potrzeby krajów rozwijających się.

Na terytoriach Wybrzeża Kości Słoniowej, Demokratycznej Republiki Konga, Liberii, Sierra Leone, Sudanu, Ugandy oraz Somalii albo nie ma obowiązku szkolnego, albo dzieci mają bardzo utrudniony dostęp do szkół. Statystyki wykazują, że ok. 30 % dzieci nie będzie uczęszczać do szkół, ponieważ brakuje pieniędzy na wybudowanie i utrzymanie szkół, brakuje też kadry pedagogicznej. Jedną z najpoważniejszych barier w rozwoju państw afrykańskich jest niski poziom alfabetyzacji ludności, dlatego najbardziej pożądanym działaniem jest pomoc dzieciom afrykańskim w dostępie do nauki. Jednak społeczeństwa afrykańskie same nie rozwiążą tego problemu, konieczna jest pomoc międzynarodowa.

PRAWA DZIECI W POLSCE I NA ŚWIECIE

Artykuł 34

Państwa-Strony zobowiązują się do ochrony dzieci przed wszelkimi formami wyzysku seksualnego i nadużyć seksualnych. Dla osiągnięcia tych celów Państwa-Strony podejmą w szczególności wszelkie właściwe kroki o zasięgu krajowym, dwustronnym oraz wielostronnym dla przeciwdziałania:

- a) nakłanianiu lub zmuszaniu dziecka do jakichkolwiek nielegalnych działań seksualnych;
- b) wykorzystywaniu dzieci do prostytucji lub innych nielegalnych praktyk seksualnych.

Artykuł 38

3. Państwa-Strony będą powstrzymywały się przed rekrutowaniem do swoich sił zbrojnych jakiegokolwiek osoby, która nie osiągnęła wieku piętnastu lat.

W Angoli, Sierra Leone wojsko wykorzystuje dziewczynki poniżej 15. roku życia. Oprócz odbycia służby, są wykorzystywane seksualnie, a w najlepszym wypadku zostają statymi „nałożnicami” przywódców wojskowych. W wielu szkołach panuje nieformalne przyzwolenie dla przemocy seksualnej wobec dziewcząt.

Artykuł 2

2. Państwa-Strony będą podejmowały właściwe kroki dla zapewnienia ochrony dziecka przed wszelkimi formami dyskryminacji lub karania ze względu na status prawny, działalność, wyrażane poglądy lub przekonania religijne rodziców dziecka, opiekunów prawnych lub członków rodziny.

Artykuł 6

1. Państwa-Strony uznają, że każde dziecko ma niezbywalne prawo do życia.

Artykuł 37

Państwa-Strony zapewnią, aby:

- a) żadne dziecko nie podlegało torturowaniu bądź

okrutnemu, nieludzkiemu czy poniżającemu traktowaniu lub karaniu. Ani kara śmierci, ani kara dożywotniego więzienia bez możliwości wcześniejszego zwolnienia nie może zostać orzeczona wobec osoby w wieku poniżej osiemnastu lat za popełnione przez nią przestępstwa.

Artykuł 40

1. Państwa-Strony uznają prawo każdego dziecka podejrzanego, oskarżonego bądź uznanego winnym pogwałcenia prawa karnego do traktowania w sposób sprzyjający poczuciu godności i wartości dziecka, które umacnia w nim poszanowanie podstawowych praw i wolności innych osób oraz uwzględnia wiek dziecka i celowość sprzyjania jego reintegracji dla podjęcia przez nie konstruktywnej roli w społeczeństwie.

Od początku XX wieku w Brazylii istnieją specjalne oddziały policyjne - justiceiros, nazywane szwadronami śmierci, które zajmują się oczyszczaniem ulic slumsów Sao Paulo, Rio de Janeiro i Salvadoru z małoletnich żebraków oraz przestępców zajmujących się kradzieżami i rozprowadzaniem narkotyków.

Owo „oczyszczanie” polega na chwytaniu tzw. „dzieci ulicy”, przeprowadzeniu błyskawicznego sądu i natychmiastowym wykonaniu wyroku, jakim jest przeważnie kara śmierci. Z rąk funkcjonariuszy szwadronów śmierci w latach 1990-2 zginęło ok. 4700 dzieci. Większość zabitych (ok. 84%) była czarnego koloru skóry. Ofiarami padają nawet dzieci poniżej piątego roku życia. W 1994 spośród 121 zabitych dzieci, 334 nie miało więcej niż 10 lat. W opinii publicznej, istnienie szwadronów śmierci nie spotyka się z dezaprobatą.

Artykuł 24

1. Państwa-Strony uznają prawo dziecka do jak najwyższego poziomu zdrowia i udogodnień w zakresie leczenia chorób oraz rehabilitacji zdrowotnej. Państwa-Strony będą dążyły do zapewnienia, aby żadne dziecko nie było pozbawione prawa dostępu do tego rodzaju opieki zdrowotnej:

d) zapewnienia matkom właściwej opieki zdrowotnej w okresie przed i po urodzeniu dziecka.

Artykuł 6

1. Państwa-Strony uznają, że każde dziecko ma niezbywalne prawo do życia.

Artykuł 32

1. Państwa-Strony uznają prawo dziecka do ochrony przed wyzyskiem ekonomicznym, przed wykonywaniem pracy, która może być niebezpieczna lub też może kolidować z kształceniem dziecka, bądź może być szkodliwa dla zdrowia dziecka lub jego rozwoju fizycznego, umysłowego, duchowego, moralnego lub społecznego.

Chociaż międzynarodowe prawo nie stanowi jasno, kiedy rozpoczyna się życie człowieka (czy w momencie poczęcia, czy w chwili narodzin), to wydaje się, że chińskie prawo do posiadania tylko jednego dziecka jest wykroczeniem przeciw Konwencji Praw Dziecka. Matka zachodząca po raz drugi w ciążę musi poddać się zabiegowi aborcji. Jeżeli, co jest bardzo trudne w kraju pełnej inwigilacji jednostek, uda się ukryć ciążę i urodzić drugie dziecko, to matka musi się liczyć z konsekwencjami prawnymi, w postaci pozbawienia wolności. Dziecko zostaje oddane najczęściej do sierocińca. W Chinach istnieją także obozy pracy dla nieletnich, w których pracujący (często w trudnych warunkach, np. kopalnie) otrzymują niskie gaże lub nie otrzymują ich wcale (w zamian oferowane im są skromne racje żywnościowe). Trafia do nich wielu nieletnich skazanych za drobną przestępczość.

Artykuł 17

Państwa-Strony zapewnią że zrobią wszystko, aby dziecko miało dostęp do informacji oraz materiałów pochodzących z różnorodnych źródeł krajowych i międzynarodowych, szczególnie do tych, które mają na uwadze jego dobro w wymiarze społecznym, duchowym i moralnym oraz jego zdrowie fizyczne i psychiczne.

PRAWA DZIECI W POLSCE I NA ŚWIECIE

Artykuł 18

1. Państwa-Strony podejmą wszelkie możliwe starania dla pełnego uznania zasady, że oboje rodzice ponoszą wspólną odpowiedzialność za wychowanie i rozwój dziecka. Rodzice lub w określonych przypadkach opiekunowie prawni ponoszą główną odpowiedzialność za wychowanie i rozwój dziecka.

W czasie obchodów świątecznych w Chinach kilkaset dzieci w wieku od 6 do 17 lat zostaje, w ramach zajęć szkolnych, zabranych na publiczny wiec, aby obserwować egzekucje. Dzieci słyszą odczytane publicznie szczegóły zbrodni przestępców, a następnie są świadkami wykonania kary śmierci.

Artykuł 46

Niniejsza konwencja będzie otwarta do podpisania przez wszystkie państwa.

Źródło

Robert "Cegła" Domżański, Nowe Miasto Lubawskie, 2006

UBÓSTWO

Garapa

Reżyseria: José Padilha

Reżyser filmu w sposób przejmujący i przygnębiający ukazał problem głodu w Brazylii. Film dokumentuje kilka tygodni życia trzech brazylijskich rodzin. Tytułowa Garapa to mieszanka wody i cukru, która jest niejednokrotnie jedynym posiłkiem brazylijskich dzieci. Napój ten łagodzi tymczasowo głód powodując jednocześnie poważne niedożywienie oraz problemy zdrowotne. Film pozwala widzowi doświadczyć w jak beznadziejnym położeniu znajdują się rodziny, żywiące się poza garapą jedynie niewielkimi ilościami fasoli, ryżu oraz warzyw, które uda im się wyhodować na kamienistej, spieczonej słońcem ziemi.

Ubóstwo

Czyli BIEDA. Według Banku Światowego bieda to stan, kiedy człowiek żyje za mniej niż 1.25 \$ dziennie. Definicja przyjęta przez Organizację Narodów Zjednoczonych, obok niskich dochodów, obejmuje również takie czynniki jak: stan zdrowia, wykształcenie i dostęp do wiedzy i komunikacji, możliwość realizacji uprawnień politycznych i praw człowieka, tym samym bieda odnosi się do sytuacji, w której osoba nie może zaspokoić swoich szeroko rozumianych potrzeb ze względu na niedostateczną ilość środków finansowych, którymi dysponuje.

Ubóstwo a głód

Głód jest uczuciem spowodowanym niedoborem pożywienia, bądź brakiem podstawowych składników pokarmowych, takich jak np. białka, tłuszcze, cukry, czy sole mineralne. Jeśli niedobór pożywienia wywołuje głód lub śmierć dużej liczby ludności, mówimy o klęsce głodowej.

Niedożywienie

To brak równowagi składników odżywczych w żywności spożywanej przez człowieka. Stan niedożywienia występuje wtedy, gdy dieta zaspakaja apetyt, ale jedzenie nie dostarcza wystarczających składników odżywczych. Problem ten dotyczy ok. 800 milionów ludzi na świecie i jest przyczyną 54 % wszystkich zgonów dzieci poniżej 5 roku życia w krajach rozwijających.

Głód

Może mieć charakter krótkoterminowy (trwający kilka dni lub tygodni) i sezonowy (trwający do kilku miesięcy). W przypadku głodu sezonowego obserwuje się zwiększoną śmiertelność wśród dzieci i osób starszych.

UBÓSTWO

Kłęska głodu

To ekstremalnie długotrwały niedobór żywności, powodujący rozległy i trwały głód, powodując tym samym wycieńczenie dotkniętej głodem ludności, oraz znaczny wzrost zgonów. Przykładem są np. Chiny w których w latach 50 tych kłęska głodu pochłonęła ponad 20 milionów ludzi i Etiopia, w której w latach 1984- 1985 z głodu umarło ok. miliona osób.

Wskaźnik rozwoju społecznego

(Human Development Index, HDI)

Syntetyczny miernik opisujący efekty w zakresie społeczno-ekonomicznego rozwoju poszczególnych krajów. Wskaźnik został opracowany w 1990 r. przez pakistańskiego ekonomistę Mahbuba ul Haqa. Od 1993 wykorzystuje go w swoich corocznych raportach oenzetowska agenda ds. rozwoju (UNDP). Wskaźnik HDI ocenia kraje na trzech płaszczyznach: długie i zdrowe życie, wiedza i dostatni standard życia

Milenijne cele rozwoju

To osiem celów ustanowionych w 2000 r., które państwa członkowskie ONZ zobowiązały się osiągnąć do roku 2015. Wśród celów są: zlikwidowanie skrajnego ubóstwa i głodu, zapewnienie powszechnego nauczania na poziomie podstawowym, wspieranie zrównowżenia w prawach mężczyzn i kobiet oraz wzmocnienie pozycji kobiet, zmniejszenie wskaźnika umieralności dzieci, poprawa stanu zdrowia kobiet ciężarnych i położnic, zwalczanie AIDS, malarii i innych chorób, zapewnienie stanu równowagi ekologicznej środowiska, rozwijanie i wzmacnianie światowego partnerstwa w sprawach rozwoju.

Oficjalna pomoc rozwojowa

(Official Development Assistance, ODA)

To wszelkie środki finansowe udzielane instytucjom sektora publicznego państw rozwijających się przez oficjalne instytucje państwowe, samorządowe i międzynarodowe państw - dawców, których celem jest wspieranie dobrobytu państw rozwijających się, oraz które zawierają w sobie co najmniej 25 % darowizny.

Organizacje i przydatne linki

Polska Pomoc, <http://www.polskapomoc.gov.pl>

EuropeAid - Komisja Europejska Rozwoju i Współpracy - <http://ec.europa.eu/europeaid>

UNDP - United Nations Development Programme <http://www.beta.undp.org>

Milenijne Cele Rozwoju. Czas pomóc innym. Kampania Społeczna UNDP i MSZ, <http://www.un.org.pl/rozwoj>

Warto przeczytać

G. McCann, S. McCloske, *Lokalnie-globalnie kluczowe zagadnienia studiów nad rozwojem*, PAH,

wersja elektroniczna dostępna:

<http://pah.org.pl/m/817/Lokalnie%20-%20Globalnie.pdf>

Kluczowe słowa

UBÓSTWO, GŁÓD, NIEDOŻYWIENIE, KLĘSKA GŁODU

Międzynarodowy Dzień Walki z Ubóstwem to 17 października

WOLONTARIAT JAKO SPÓSOB NA ŻYCIE

Tym razem zamiast filmu zaprosiliśmy na spotkanie wolontariuszki **Wolontariatu Europejskiego (EVS)**. Rozmawialiśmy o tym, jak wyjechać na wolontariat, jakie są jego formy. Poruszyliśmy również temat motywacji do udzielania się bez otrzymywania wynagrodzenia.

Zgodnie z definicjami podanymi na stronie internetowej Centrum Wolontariatu:

Wolontariusz

każda osoba fizyczna, która dobrowolnie, ochotniczo i bez wynagrodzenia wykonuje świadczenia na rzecz organizacji i instytucji i osób indywidualnych wykraczając poza więzi koleżeńsko-rodzinne.

Wolontariat

bezpłatne, dobrowolne, świadome działanie na rzecz innych, wykraczające poza więzi rodzinno-koleżeńsko-przyjacielskie. Rodzaje wolontariatu: bezterminowy, krótkoterminowy, jednorazowy, okresowy, indywidualny, grupowy itd.

Rok 2011 został wybrany **Europejskim Rokiem Wolontariatu**. Natomiast **5 grudnia** corocznie obchodzony jest dzień wolontariusza.

Wolontariusz podpisuje z organizacją porozumienie o współpracy, nie umowę o pracę, dlatego nie ma statusu pracownika danej organizacji. W ramach wolnego czasu, może wykonywać dla danej organizacji (prócz sektora biznesu) zadania, a sam korzystać z systemu szkoleń, zdobyć doświadczenie w interesującej go dziedzinie, zapoznać się z ciekawymi osobami, jak również gromadzić sieć kontaktów. Wolontariusz może pomagać społeczności czy organizacji lokalnej, jak również organizacji zagranicznej.

Europejski Rok Wolontariatu 2011

Wyjazd zagraniczny prócz powyższych zalet pomaga w nauce języka oraz pozwala na poznanie innych regionów świata.

W znalezieniu organizacji mogą być pomocne **Centra Wolontariatu**. Są one połączone w sieć centrów regionalnych oraz lokalnych. Ich przedstawiciele biorą udział w cyklicznych spotkaniach, dotyczących poszerzania działalności oraz bieżącej współpracy z organizacjami.

W wyjazdach wolontariuszy poza granice kraju pomaga **Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji (FRSE)** w ramach akcji **2 - Wolontariat Europejski**.

Akcja umożliwiającą wolontariuszowi lub grupie wolontariuszy podjęcie pracy społecznej w wielu krajach. Jego zadaniem jest pomoc wolontariuszom w zdobyciu kompetencji i umiejętności wpływających na ich rozwój osobisty i zawodowy przez doświadczenia związane z edukacją pozaformalną. W akcji tej może uczestniczyć każdy młody człowiek w wieku od 18 do 30 lat, w szczególnych sytuacjach możliwy jest udział młodzieży w wieku 16 - 17 lat. Wyjazd wolontariusza trwa w granicach od 2 do 12 miesięcy.

Komu najczęściej pomagają wolontariusze?

Zgodnie z raportem przeprowadzanym przez firmę SMG/KRC na zlecenie Centrum Wolontariatu i Stowarzyszenia KLON.JAWOR z 2008 roku, a udostępnionym na stronie internetowej Centrum Wolontariatu, wolontariusze najczęściej pomagają:

- organizacjom i grupom pomagającym najuboższym,
- organizacjom i ruchom religijnym oraz parafialnym,
- organizacjom i grupom działającym w sferze edukacji i wychowania,
- Ochotniczej Straży Pożarnej, GOPR oraz WOPR.

Różne formy wolontariatu

WOLONTARIAT AKCYJNY (KRÓTKOTERMINOWY)

Wolontariat akcyjny to taki, gdzie wolontariusze zatrudniani są do pomocy przy jednorazowej albo cyklicznej akcji odbywającej się raz na pół roku lub raz na kwartał. Takim wolontariatem są między innymi finały Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy, zbiórki żywności czy pomoc ofiarom kataklizmów.

WOLONTARIAT STAŁY (BEZTERMINOWY)

Z wolontariatem stałym mamy do czynienia wtedy, gdy wolontariusz jest ściśle związany z jakąś organizacją i wykonuje na jej rzecz określone prace. Wolontariat stały to taki, w którym ochotnicy w sposób ciągły współpracują z daną organizacją, czy instytucją, wykonują pracę regularnie np. dwa razy w tygodniu, w ustalonych godzinach. Wolontariusze stali pracują w domach pomocy, hospicjach, świetlicach środowiskowych.

WOLONTARIAT W DOMU U POTRZEBUJĄCEGO

Jest to najczęściej praca na rzecz osób prywatnych w ich domach, u osób starszych, niepełnosprawnych itp. Wolontariusze najczęściej dotrzymują towarzystwa, pomagają w sprzątaniu, robieniu zakupów, załatwiają sprawy urzędowe.

WOLONTARIAT DOMOWY

W dobie internetu, pojawiają się nowe formy wolontariatu. Taką formą jest wolontariat domowy, który polega na tym, że osoba chcąc pomagać wykonuje czynności u siebie w domu np. przez telefon lub internet. W taki też sposób osoba ta kontaktuje się najczęściej z organizacją która zleca jej

WOLONTARIAT JAKO SPOŚOB NA ŻYCIE

pracę. Zwykle można odpisywać na e-maile, aktualizować bazy danych, prowadzić księgowość, szukać sponsorów, tworzyć strony www, opracowywać projekty.

WOLONTARIAT ZAGRANICZNY

Wolontariat zagraniczny, jak sama nazwa wskazuje dotyczy pracy wolontariusza za granicą. W ramach wolontariatu zagranicznego przeprowadzane są międzynarodowe wymiany wolontariuszy. Pracują oni w zagranicznych placówkach socjalnych, na workcampach itp.

Narodowa Agencja Programu "Młodzież", www.youth.org.pl
Polska Akcja Humanitarna, www.pah.ngo.pl
Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy Bona Fides
www.bonafides.pl
Polska Fundacja im. Roberta Schumana,
www.schuman.org.pl
Fundacja im. Stefana Batorego, www.batory.org.pl
Stowarzyszenie Jeden Świat, www.jedenswiat.org.pl
Stowarzyszenie Wspólnota Kulturowa "Borussia",
www.borussia.pl
Wolontariusze Narodów Zjednoczonych,
www.unic.un.org.pl
Salezjański Wolontariat Misyjny "Młodzi Światu",
www.mlodziswiatu.pl
Ruch Solidarności z Ubogimi Trzeciego Świata MAITRI,
maitri.diecezja.gda.pl
Jesuit European Volunteers, www.wolontariat.katolik.pl

Opracowano na podstawie

<http://wolontariat.ngo.pl>
<http://www.wolontariat.org.pl>
<http://www.mlodziej.org.pl/akcja-2>

KONFLIKTY ZBROJNE

Hotel Ruanda

Reżyseria: Terry George

W 1994 roku Rwanda na sto dni pogrążyła się w szaleńczej, ludobójczej wojnie domowej pomiędzy plemionami Hutu i Tutsi, w czasie której w ciągu 3 miesięcy wymordowano prawie milion osób z siedmiomilionowej ludności Rwandy.

Film opowiada historię Paula Rusesabahina, kierownika hotelu, który chroniąc własną rodzinę, dał schronienie uchodźcom, ratując ich od pewnej śmierci. Jego postawa pozwoliła ocalić ponad 1200 osób. W sytuacji całkowitej obojętności zachodniego świata Paul udowodnił, że jeden człowiek może wpłynąć na losy nie tylko swoich najbliższych ale i całego narodu i świata. Film otrzymał 3 nominacje do Oscara.

Rys historyczny konfliktu w Rwandzie

- Od 6 kwietnia do lipca 1994 r. (ok. 100 dni) w Rwandzie ludność należąca do plemienia Hutu dokonała ludobójstwa na ludności należącej do plemienia Tutsi
- Zginęło ok. miliona osób.
- W więzieniach osadzono 100 tys. osób
- Osądzenie wszystkich zbrodniarzy za pomocą państwowego sądownictwa zajęłoby ok. 200 lat.
- W celu osądzenia zbrodniarzy wojennych powołano na mocy Rezolucji ONZ Międzynarodowy Trybunał Karny oraz na podstawie ustawy wyspecjalizowane izby sądowe sądów cywilnych i wojskowych oraz Sądy „Gacaca” tzw. sądy na trawie.

Konflikt zbrojny a wojna

Konflikt zbrojny jest pojęciem szerszym. Obejmuje wszelkiego rodzaju walkę zbrojną nawet wówczas, kiedy wojna nie zostanie oficjalnie wypowiedziana lub gdy strona konfliktu nie jest uznawana jako podmiot prawa międzynarodowego. Każdy konflikt zbrojny może potencjalnie przekształcić się w **wojnę**, czyli zerwanie stosunków pokojowych między państwami i przejście do stosunków wojennych, które charakteryzują się walką zbrojną i aktami wrogimi skierowanymi przeciwko drugiemu państwu.

Kombatant

Każdy członek sił zbrojnych, z wyjątkiem personelu medycznego i duchownego.

KONFLIKTY ZBROJNE

Prawo wojenne

Jest to zespół norm regulujących walkę zbrojną państw. Do podstawowych zasad prawa wojennego należą:

- Strony wojujące nie mają nieograniczonego prawa wyboru środków szkodenia nieprzyjacielowi.
- Zasadniczym celem wojny jest pokonanie przeciwnika i narzucenie mu swojej woli, dlatego środki szkodenia nieprzyjacielowi powinny być ograniczone do osiągnięcia tego celu.
- Istnieje rozróżnienie między siłami zbrojnymi a ludnością cywilną, między obiektami wojskowymi a nie wojskowymi. Działania wojenne powinny być skierowane wyłącznie przeciwko siłom zbrojnym.
- Wojna jest stosunkiem między państwami, a nie między ludnością jednego państwa a drugiego.

Międzynarodowy Ruch Czerwonego Krzyża i Półksiężycy

To ruch humanitarny o zasięgu ogólnosiwiatowym, który powstał w 1863 roku z inicjatywy szwajcarskiego filantropa i finansisty Henriego Dunanta wstrząśniętego widokiem dogorywających i pozostawionych sobie rannych po bitwie pod Solferino. Podstawową misją ruchu jest zapobieganie i łagodzenie cierpienia ludzkiego oraz ochrona ludzkiej godności, bez jakiegokolwiek dyskryminacji dotyczącej narodowości, rasy, płci, przekonań religijnych lub politycznych. W wypełnianiu swojej misji kieruje się zawsze podstawowymi zasadami, do których należą: humanitaryzm, bezstronność, neutralność, niezależność, dobrowolność, jedność i powszechność. Znakami Ruchu są Czerwony Krzyż zwany również Krzyżem Genewski, Czerwony Półksiężyc oraz Czerwony Krysztal.

Organizacje i przydatne linki

Polski Czerwony Krzyż, <http://www.pck.pl>

Polska Akcja Humanitarna, <http://www.pah.org.pl>

Warto przeczytać

Nocni wędrowcy, Wojciech Jagielski

Chrystus z karabinem na ramieniu, Ryszard Kapuściński

Kluczowe pojęcia

KONFLIKTY ZBROJNE, WOJNA, PRAWO WOJENNE, MIĘDZYNARODOWY RUCH CZERWONEGO KRZYŻA I PÓŁKSIĘŻYCA

Międzynarodowy
Dzień Pokoju to
21 września

FUNDACJA ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji jest fundacją Skarbu Państwa. Jej głównym celem jest szeroko pojmowane wspieranie działań na rzecz rozwoju edukacji w Polsce. FRSE realizuje swój cel poprzez koordynację programów edukacyjnych Unii Europejskiej i nie tylko.

FRSE wspiera działania związane z reformą i rozwojem edukacji w Polsce. Do końca 2006 r. swój cel realizowała przede wszystkim poprzez koordynację dwóch programów Unii Europejskiej w Polsce - SOCRATES II i MŁODZIEŻY.

Od 2007 r. zajmuje się realizacją programów: „Uczenie się przez całe życie” i „Młodzież w działaniu”. W 2009 r. budżet programu „Uczenie się przez całe życie” przeznaczony na działania zdecentralizowane wynosił 68.938.000 EUR. Natomiast budżet programu „Młodzież w działaniu” - 7.154.148 EUR (działania zdecentralizowane).

Realizowane programy

- **Comenius:** dotyczy szkół podstawowych i średnich
- **Erasmus:** dotyczący kształcenia wyższego
- **Leonardo da Vinci** - kształcenie zawodowe
- **Grundtvig** - kształcenie dorosłych
- **Młodzież w działaniu** - praca ochotnicza i kształcenie nieformalne.

Nasz projekt zrealizowaliśmy w ramach programu Młodzież w działaniu.

Młodzież w działaniu

„Młodzież w działaniu” to program Unii Europejskiej wspierający uczestnictwo w kształceniu pozaszkolnym, czyli w edukacji pozaformalnej.

Jest skierowany przede wszystkim do młodych ludzi w wieku 13-30 lat oraz do osób pracujących z młodzieżą, dla których edukacja pozaformalna to wspaniała szansa indywidualnego

rozwoju oraz zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych we współczesnym świecie.

Program umożliwia nawiązywanie kontaktów międzynarodowych i wymianę doświadczeń. Zachęca do podejmowania różnorodnych działań na rzecz społeczności lokalnej, służących również indywidualnemu rozwojowi. Promuje ideę zjednoczonej Europy.

Młodzież w działaniu to:

- 5 akcji, w których realizowane są na podstawie własnych pomysłów grup składających wnioski do Narodowej Agencji
- 4 priorytety: obywatelstwo europejskie, uczestnictwo młodzieży, włączanie młodzieży z mniejszymi szansami i różnorodność kulturowa,
 - ♦ 31 Krajów Programu - 27 krajów UE, 3 kraje EFTA należące do EOG: Islandia, Lichtenstein, Norwegia i kandydująca do UE Turcja.
 - ♦ 23 sąsiedzkie kraje - Albania, Bośnia i Hercegowina, Chorwacja, Macedonia, Czarnogóra, Serbia, Kosowo, Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Mołdawia, Rosja, Ukraina, Algieria, Egipt, Izrael, Jordania, Liban, Maroko, Autonomia Palestyńska, Syria, Tunezja.

Akcje

AKCJA 1.1. WYMIANA MŁODZIEŻY

- Dotyczy osób w wieku 13 - 25 lat oraz Krajów Programu.
- Po powstaniu pomysłu, trzeba znaleźć partnera, który również zainteresowany jest jego tematyką, np. sportem, historią, tańcem, ekologią.

- W ramach Akcji 1.1. można pojechać do grupy z Kraju Programu lub zaprosić ją do Polski.
- Czas trwania wymiany to 6 - 21 dni.
- Dofinansowanie projektu wymiany może pokryć: koszty podróży międzynarodowej, koszty wizyty przygotowawczej, koszty przygotowania działań i uczestników (telefon, Internet, materiały), koszty działań, bezpośrednio związanych z wymianą (zakwaterowanie, wyżywienie, transport, bilety do muzeów, etc.), koszty specjalne (związane np. z udziałem w wymianie osób niepełnosprawnych), koszty działań promujących projekt i jego osiągnięcia.

AKCJA 1.2. INICJATYWY MŁODZIEŻOWE

- Skierowana do młodzieży w wieku 18 - 30 lat (w uzasadnionych przypadkach 15 - 30 lat).
- Składa się z dwóch niezależnych inicjatyw:
 - ♦ **Inicjatyw Krajowych** - kilkumiesięcznych przedsięwzięć młodzieży o charakterze lokalnym.
 - Maksymalna wysokość dofinansowania to **4 600 euro** (działania projektowe) + **1 000 euro** (rozpowszechnianie i wykorzystywanie rezultatów projektu) + **850 euro** (osoba wspierająca - coach) = **6 450 euro**.
 - ♦ **Inicjatyw Międzynarodowych** - działań realizowanych lokalnie przez grupy młodzieży z minimum dwóch krajów uczestniczących w programie "Młodzież w działaniu",,.
 - Maksymalna wysokość dofinansowania to: **6 800 euro** (działania projektowe), + **1000 euro** (upowszechnianie rezultatów projektu), + **850 euro** (osoba wspierająca - coach) = **8 650 euro**, + koszty podróży międzynarodowych (do 70% kosztów), + koszty wizyty przygotowawczej.

AKCJA 1.3. MŁODZIEŻ W DEMOKRACJI

- Wiek uczestników: 13 - 30 lat. Dotyczy Krajów Programu.

FUNDACJA ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI

- Celem projektów Młodzieży w Demokracji jest wskazywanie i wspieranie różnych form uczestnictwa młodych ludzi w życiu swego środowiska, zapoznanie ich z mechanizmami demokracji przedstawicielskiej oraz ułatwianie im korzystania z dostępnych możliwości uczestnictwa w życiu publicznym.
- Wymaga podwójnego partnerstwa - każda z współpracujących grup młodzieży musi nawiązać współpracę z organizacją, instytucją lub przedstawicielstwem władz lokalnych, regionalnych czy krajowych.
- Projekty to np.: organizacja wydarzeń informacyjnych, seminariów, debat dla młodzieży dotyczących demokracji, spotkań między młodymi ludźmi a decydentami lub ekspertami.

AKCJA 2. WOLONTARIAT EUROPEJSKI

- Akcja umożliwiająca wolontariuszowi lub grupie wolontariuszy podjęcie pracy społecznej we wszystkich Krajach Programu i Sąsiedzkich Krajach Partnerskich. EVS powstał po to, by wolontariusze mogli zdobywać kompetencje i umiejętności wpływające na ich rozwój osobisty i zawodowy przez doświadczenia związane z edukacją pozaformalną. W Wolontariacie Europejskim może uczestniczyć każdy młody człowiek w wieku od 18 do 30 lat, w szczególnych sytuacjach możliwy jest udział młodzieży w wieku 16 - 17 lat. Pobyt w zagranicznej organizacji trwa od 2 do 12 miesięcy.
- Organizacją Wysyłającą, Goszczącą lub/i Koordynującą może zostać każda organizacja, której działalność nie jest nastawiona na zysk. Organizacja taka musi uzyskać status akredytowanej organizacji EVS.
- Wolontariusz nie ponosi kosztów związanych z projektem.

FUNDACJA ROZWOJU SYSTEMU EDUKACJI

AKCJA 3. MŁODZIEŻ W ŚWIECIE

- Skierowana do osób w wieku: 13 - 25 lat.
- Akcja 3. jest Akcją promującą wymianę i współpracę z regionami leżącymi poza UE i krajami nie należącymi do Krajów Programu. Wspiera projekty angażujące młodych ludzi i organizacje z Krajów Partnerskich.
- Działania dzielą się na 2 akcje:
 - ♦ **Akcja 3.1 - Współpraca z Sąsiedzkimi Krajami Partnerskimi Unii Europejskiej.** W wymianie musi wziąć udział jedna lub więcej grup z Sąsiadujących Krajów Partnerskich UE i przynajmniej jedna grupa z Kraju Unii Europejskiej.
 - ♦ **Akcja 3.2 - Współpraca z innymi Krajami Partnerskimi na świecie.** Akcja scentralizowana. Beneficjenci składają wnioski do Education, Audiovisual and Culture Executive Agency w Brukseli w odpowiedzi na zaproszenia do składania wniosków, pojawiające się na stronie internetowej Agencji.

AKCJA 4.3. SZKOLENIE I TWORZENIE SIECI

- Jej celem jest wspieranie działań związanych z tworzeniem projektów w ramach programu "Młodzież w działaniu,,.
- w Akcji 4.3 można zrealizować wizytę przygotowawczą, podczas której przygotujecie projekt wymiany młodzieży (1.1) czy międzynarodową inicjatywę młodzieżową (1.2), promować wymianę doświadczeń, współpracę i szkolenia dotyczące problematyki i działań młodzieżowych w Europie.

- W Akcji 4.3 można zrealizować kurs szkoleniowy na temat tego jak wdrażać w pracy z młodzieżą temat obywatelstwa europejskiego.
- Nie ma tu ograniczeń wiekowych.
- Aby zrealizować projekt potrzebni są partnerzy z Krajów Programu.

AKCJA 5.1. SZKOLENIA MŁODZIEŻY I OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA POLITYKĘ MŁODZIEŻOWĄ

- Aby mieć możliwość realizacji programu w ramach akcji, należy zaprosić do współpracy osoby mające wpływ na politykę młodzieżową.
- Podstawowym założeniem akcji jest dialog, a celem: zaprezentowanie opinii młodych ludzi na temat działań podejmowanych w obszarze młodzieży na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym oraz europejskim.
- Rezultatem projektu powinny być konkretne rekomendacje, które mogą być pomocne w wytyczaniu kolejnych kierunków i celów polityki młodzieżowej w Polsce i Europie.
- W ramach Akcji 5.1. można zrealizować Krajowe Spotkanie Młodzieżowe oraz Międzynarodowe Spotkanie Młodzieżowe.

Opracowano na podstawie

<http://www.frse.org.pl>
<http://comenius.org.pl>
<http://leonardo.org.pl>
<http://erasmus.org.pl>
<http://grundtvig.org.pl>
<http://www.mlodziez.org.pl>

DG Edukacja i Kultura
Program „Młodzież w działaniu”

Ten projekt jest realizowany przy wsparciu finansowym Komisji Europejskiej.
Ta publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autora, a Komisja nie ponosi odpowiedzialności
za sposób wykorzystania zawartych w niej informacji.